

FEDiEX

FÉDÉRATION DE L'INDUSTRIE EXTRACTIVE
VERBOND VAN ONTGINNINGSBEDRIJVEN

JAARVERSLAG

2018

Inhoudsopgave

Editoriaal.....	3
Economische context.....	4
Economie	12
Ruimtelijke ordening en Leefmilieu	14
Sociaal	20
Techniek en veiligheid.....	24
Communicatie	28

Aan dit verslag werd meegewerkt door

Dhr. Pascal Lesoinne (voorzitter Fediex)
Mevr. M. De Marrez en V. Paternotte (Fediex)
De heren M. Calozet, S. Loiseau, O. Pilate, N. Hoffait en A. Sneessens (Fediex)
Dhr. J.P. Liebaert (Confederatie Bouw)
Dhr. I. Adant (UCL)

Verantwoordelijke uitgever

Michel Calozet

Lay-out

www.imagesdemarc.be

Foto's

Emmanuel Crooy

Coverfoto

Emmanuel Crooy

Vertaling

Dynamics Translations

Gedrukt op milieuvriendelijk papier.

Beste lezer,

Met dit jaarverslag willen we snel en bondig een beeld schetsen van de situatie van de ontginningsindustrie in 2018. U leest hierna dat het activiteitsniveau van de sector zich op een redelijk niveau heeft geconsolideerd. Dat is onder meer te danken aan de toename van het volume aan werken (typisch in de aanloop naar de gemeenteraadsverkiezingen). De groei was nochtans iets minder uitgesproken dan in de vorige jaren.

2018 was voor Fediex andermaal een intens jaar van samenwerking. Er was onder meer het partnerschap met Inter-Environnement Wallonie dat leidde tot het charter “Carrières et Riverains” (= “groeven en omwonenden”) voor een harmonieuze samenleving tussen ontginningsactiviteiten en omwonenden. Beide partijen ondertekenden het charter in aanwezigheid van de Waalse minister Di Antonio. Verder werd Fediex door de minister van leefmilieu geraadpleegd voor een ontwerp van decreet aangaande het beheer van resources in de ondergrond. Fediex werkte ook mee aan het openbaar onderzoek omtrent het ruimtelijk ontwikkelingsplan. In beide dossiers heeft Fediex de aandacht van de autoriteiten gevestigd op de risico's die verbonden zijn met de planning van de ontginningsactiviteit, en alternatieven voorgesteld.

In 2018 stond de strijd tegen het tekort aan arbeidskrachten centraal in de actualiteit. De promotie van technische beroepen, meer bepaald via alternerend leren, lijkt ons dus een element dat absoluut nog verder ontwikkeld moet worden om onze sector te kunnen

verrijken met geschikte arbeidskrachten. Centraal in onze bekommernissen staan ook de hervorming van het landschap van de paritaire comités, een soepeler en lichter loopbaaneinde voor de oudere werknemers en de veiligheid van de werknemers.

2018 was ook een moeilijk jaar voor onze sector, meer bepaald door de gecompliceerde toestand op het vlak van riviertransport: te weinig neerslag, te weinig vrachtschepen, ... Intussen bleef ook de kilometerheffing zwaar wegen op de kosten van de sector.

Een positievere boodschap voor 2018 komt vooral van het project *LIFE in Quarries* met onder meer de start van het programma voor translocatie van de rugstreeppad om deze bedreigde soort een nieuw elan te geven. De boodschap is duidelijk: biodiversiteit is wel degelijk compatibel met de economische activiteit van actieve groeven. Het lijkt me belangrijk te benadrukken dat wij steeds meer de logica van duurzame ontwikkeling willen ondersteunen. Onze sector versterkt zijn engagement voor de ontwikkeling van een voortdurend planeetvriendelijkere industrie, vooral door uitgesproken aandacht voor het beheer van de waterresources van onze diverse sites. In de huidige ecologische context lijkt het me inderdaad onmisbaar om alle mogelijke oplossingen te overwegen, rekening houdend met de realiteit van het terrein. Fediex draagt trots een steentje bij tot een milieuvriendelijke industrie.

Fediex tracht al meerdere jaren oplossingen te vinden voor de problemen waarmee onze sector kampt, meer bepaald door te proberen een dialoog tot stand te brengen tussen haar leden en de politieke instanties. In mei 2019 zijn er weer parlementsverkiezingen en met het oog daarop publiceren we een Memorandum 2019-2024 met concrete voorstellen voor de ontwikkeling van de sector. Wij hopen dat de nieuwe reglementaire bepalingen zullen leiden tot bevredigende oplossingen...

Ik wens iedereen veel leesplezier met dit jaarverslag. Dank voor uw belangstelling voor onze sector!

Pascal Lesoinne
Voorzitter

© Emmanuel Crooy

Economische context

ALGEMEEN ECONOMISCH KLIMAAT¹

De Belgische economie volgde de algemene afkoelingstrend in Europa (+2,1% in 2018 in de eurozone tegen +2,4% in 2017). Ze is zo gegroeid met 1,4% in 2018, wat lichtjes minder is dan tijdens de vorige jaren (1,7% in 2017, volgens de ramingen van het INR).

De vooruitzichten voor de Belgische economie wijzen op het eerste gezicht niet op een nieuwe groeiversnelling. In zijn economische begroting van februari gaat het Federaal Planbureau immers uit van een toename met 1,3% in 2018, met andere woorden: in het tempo van het groeipotentieel voor de periode 2019-2024.

¹ Met medewerking van de Confederatie Bouw voor de redactie van hoofdstukken met betrekking tot de algemene economische context en de conjunctuur van de bouwsector in 2018 en 2019.

Ook al is de Belgische economische groei zwak, toch lijkt de Belgische economie nog steeds banen te scheppen en investeringen te bevorderen. De Belgische economie heeft in 2018 immers bijna 60.000 banen gecreëerd en het FPB verwacht een nieuwe stijging met meer dan 40.000 stuks in 2019. Deze nieuwe banen zullen naar verwachting ook voldoende zijn om een verdere daling van de werkloosheid tot 5,5% in 2019 mogelijk te maken. Tegelijkertijd nemen in België ook de investeringen toe (+1,9% in 2018 en +2,7% in 2019).

CONJUNCTUUR VAN DE BOUWSECTOR IN 2018

De bezoldigde werkgelegenheid in de bouw onderworpen aan de Belgische sociale zekerheid, die met 0,6% is gestegen, bevestigt het herstel dat

in 2017 werd vastgesteld. Er bestaat een rechtstreeks verband tussen deze toename van de werkgelegenheid en een groeiende bouwconjunctuur, zoals overigens blijkt uit verschillende bouwconjunctuurindicatoren. In 2018 vertoonden de indicator van het aannemersvertrouwen en de activiteitsduur verzekerd door hun orderboek immers allebei een gemiddeld niveau dat hoger lag dan in 2017.

De bouwbalans is nog maar gedeeltelijk uitgewerkt. Toch is het nu al duidelijk dat het werkvolume vrij sterk is gegroeid in 2018 (+2,3% volgens Euroconstruct²), hoofdzakelijk bij de burgerlijke bouwkunde en bij de bouw van nieuwe woningen.

² 86th Euroconstruct-conferentie, november 2018.

WONINGBOUW

De statistieken geven aan dat het aantal nieuwe woningen dat in 2018 vergund werd, heel sterk is gestegen (+24%). Die stijging is enkel en alleen toe te schrijven aan de cijfers voor het Vlaamse Gewest (+32%). De cijfers voor het Waalse Gewest (+3%) hebben niet in dezelfde mate vooruitgang geboekt, terwijl die voor het Brusselse Gewest gedaald zijn met 19%. De Vlaamse cijfers kregen nog maar eens een boost door een EPB-effect, een toename van het aantal dossiers dat eind 2017 werd ingediend (vóór het aanscherpen van de EPB-eisen op 1 januari) en waarvoor de bouwvergunning begin 2018 werd verleend. Maar de omvang van de stijging valt waarschijnlijk ook te verklaren door het ontstaan van een breuk in de statistische reeks. De nieuwe methode voor het verzamelen van informatie, die sinds september 2017 volledig operationeel is, lijkt op het eerste gezicht namelijk vollediger te zijn dan de vorige omdat immers de overdracht van gegevens over verleende bouwvergunningen is geautomatiseerd.

Onder deze omstandigheden, en rekening houdend met de termijnen voor bouwstart en aanvang van de productie, is de nieuwbouw in 2018 aanzienlijk toegenomen (+6,4% volgens Euroconstruct), maar veel minder uitgesproken dan de statistische ontwikkeling van het aantal vergunde nieuwe woningen.

Na in 2017 tijdelijk gesteund te zijn door de voltooiing van een groot aantal werken die eind 2016 besteld werden (door Vlaamse opdrachtgevers die nog steeds een belastingvoordeel genoten in verband met de voltooiing van deze werken), voelde de renovatie op haar beurt de naweeën van de wijzigingen die werden aangebracht aan de Vlaamse steun voor dakisolatie. De renovatie groeide ongeveer 1% volgens Euroconstruct, met andere woorden op basis van een lager tempo dan de gebruikelijke groeidynamiek van dit segment³.

³ Ter herinnering: deze dynamiek heeft te maken met een woningbestand dat alsmaar uitgebreider wordt en met de steeds strengere kwaliteitsnormen, onder meer in verband met de verbetering van de energieprestaties.

NIET-WOONGEBOUWEN

Na te zijn ondersteund door de beveiligingsuitgaven na de aanslagen in Parijs en Brussel kon de renovatie van niet-woongebouwen opnieuw gaan evolueren in lijn met haar gebruikelijke groeidynamiek. Ook die houdt verband met een alsmaar uitgebreider bestand, gericht op steeds hogere kwaliteit.

In de huidige economische context is de renovatie van niet-residentiële gebouwen volgens Euroconstruct in 2018 met ongeveer 1,6% toegenomen.

De bouw van nieuwe niet-woongebouwen heeft echter geleden onder de ongunstige ontwikkeling van de bouwvergunningen die voor dit type gebouwen zijn verleend (-12%). In die omstandigheden is de bouw van nieuwe niet-woongebouwen met ongeveer 5% teruggevallen in 2018, volgens Euroconstruct.

BURGERLIJKE BOUWKUNDE

De werken van civieltechnische aard, hoofdzakelijk afhankelijk van de overheidsbestellingen, kregen uit verschillende hoeken een boost in 2018, onder andere door het intensiveren van de werken aan de Brusselse metro en dankzij de gemeenteraadsverkiezingen. Die leiden van oudsher immers tot een instroom van werk in de voorafgaande maanden. In deze omstandigheden raamt Euroconstruct dat de burgerlijke bouwkunde in 2018 met ongeveer 10% is gegroeid.

DE CONJUNCTUUR VAN DE ONTGINNINGSECTOR IN 2018

In een samenwerking tussen Fediex en de UCL werd een analysemissie omtrent de macro- en micro-economische context van de sector gerealiseerd. In het kader van dit jaarverslag halen we de relevante elementen van dat eindverslag naar voren⁴.

⁴ Analyse des activités des membres Fediex produisant des granulats naturels pour un usage en génie civil et construction ('analyse van de activiteiten van de Fediex-leden die natuurlijke granaten produceren voor gebruik in burgerlijke bouwkunde en constructie'), door dr. Ignace Adant – Earth and Life Institute (ELI-A), UCLouvain - 2018.

NATIONALE GEGEVENS

In 2018 liep de Belgische officiële uitvoer van granulaten en zand op tot bijna **13.464 MT**⁵ terwijl die uitvoer in 2005 nog 17.926 MT bedroeg; er is vanaf 2007 een constante afname te noteren.

De Belgische export bestaat uit.

- Voor Wallonië en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest:
 - export die rechtstreeks vanuit Wallonië en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest komt, betreft vooral stenen, keien en grind (7,4 MT in 2018);
 - export (via tussenpersonen met administratieve zetel in Vlaanderen) van stenen⁶ zonder zand (kalksteen, porfier, gres enz.): 2,342 MT in 2018;
 - zand (0,02 MT).

Het gaat dus om iets meer dan 9,746 MT vanuit Wallonië en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest in 2018.

⁵ NC 2018 (JO L282 van 31.10.2017 Sectie V “minerale producten” pagina 197): codes 25051 (“silicium- en kwartzand”), 25059 (“ander natuurlijk zand”), 25162000 (“gres”), 25171010 (“keien, grind, silex en rolkeien”), 2515171020 (“dolomiet en vergruisde kalksteen”), 25171080 (“andere”).

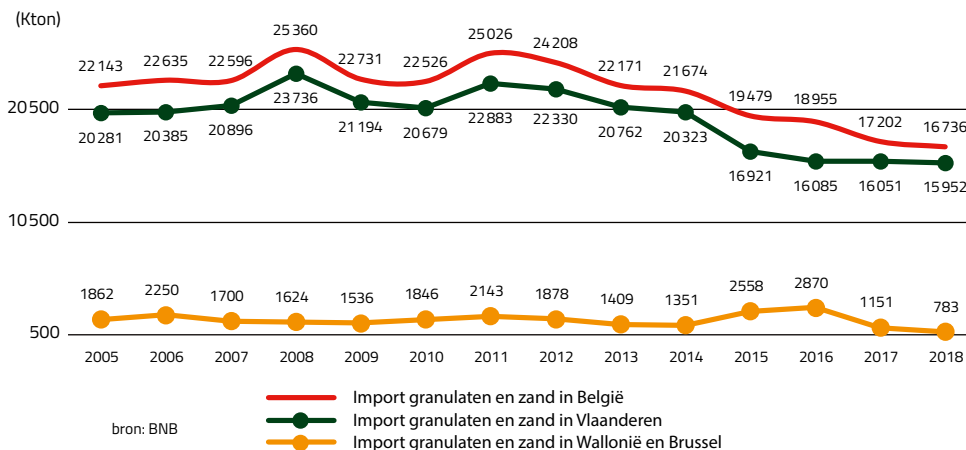
⁶ Gezien de afwezigheid in Vlaanderen van productiesites die een dergelijke hoeveelheid gesteente kunnen ontginnen, mag men veronderstellen dat in de statistieken van de buitenlandse handel van de NBB de export per gewest werd toegewezen volgens exporteur en niet volgens origine.

- Voor Vlaanderen betreft de export nagevoeg uitsluitend zand; het gaat om 3,568 MT in 2018.

De stroom van granulaten en zand, ingevoerd op het Belgische grondgebied, bedraagt **16,7 MT in 2018**. Voor deze import noteren we in 2018 een vermindering met **-2,7% in vergelijking met 2017** (17,2 MT). De volgende grafiek illustreert dat deze vermindering past in een evolutie in twee fasen sinds 2005, waarbij de tweede een continue vermindering van de import is sinds 2011: **-8,3 MT**.

Sinds 2005 is Vlaanderen met voorsprong de belangrijkste bestemming voor ingevoerde granulaten. In 2018 was **95,3%** van de ingevoerde hoeveelheden bestemd voor dit gewest. Het is echter niet duidelijk welk aandeel van deze invoer effectief in Vlaanderen wordt verbruikt. Wallonië produceert granulaten en zand in zijn ontginningszones aan land, en voert zeer weinig in. Voor het eerst sinds 2005 is het aandeel van de invoer van granulaten in Wallonië zelfs onder **5%** gedaald, nog altijd goed voor **783 KT** in 2018. Dit is een historisch laag niveau, en het laagste sinds werd gestart met gewestelijke statistieken van de buitenlandse handel (over de periode 2005-2017 bedroeg het gemiddelde 1,8 MT). Deze analyse moet echter genuanceerd worden: een onbepaald gedeelte van de invoer naar Vlaanderen komt uiteindelijk in Wallonië terecht.

Figuur 1: evolutie van de invoer van granulaten en zand per gewest sinds 2005

Nederland is in 2018 goed voor **79,1%** van de totale hoeveelheid in België ingevoerde granulaten en zand, met **13,2 MT**. We noteren een **daling met 4,7% tegenover 2017**.

Duitsland (tweede land in volgorde van omvang van de invoer in België) toont de grootste daling en bereikt nog **1.489 KT in 2018**: -24,3% tegenover het ingevoerde volume in 2017 (2 MT). Deze vermindering tegenover 2018 is vooral te verklaren door problemen met de binnenvaart. Gezien de lage waterstanden worden de binnenvrachtschepen minder gevuld, terwijl de limieten op het aantal beschikbare aken wordt vertaald in een tijdelijke limiet op de te exporteren capaciteit. Merk op dat deze vermindering tegenover 2017 past in een dalende trend sinds 2014 en te verklaren is door een vermindering van de invoer van rijnzand. De invoer vanuit Duitsland is sinds 2014 met 51,9% verminderd! Het rijnzand wordt meer en meer vervangen door kalkzand en zeezand.

Zand (codes 25051 en 25059, waaronder ingevoerd zeezand) vertegenwoordigt het belangrijkste deel van de stromen die op het Belgische territorium worden ingevoerd (cf. grafiek hierna): bijna **13,4 MT**, of **80% van het totale ingevoerde granulaat** in 2018 (tegen 84,0% in 2017).

96% van het ingevoerde zand is bestemd voor Vlaanderen. De sterke regressie is ook merkbaar in Wallonië en in het Brussels

Hoofdstedelijk Gewest. De volumes voor deze twee gewesten bereiken nog **amper 0,5 MT**, of minder dan 4% van het volume zand dat in 2018 in België werd ingevoerd.

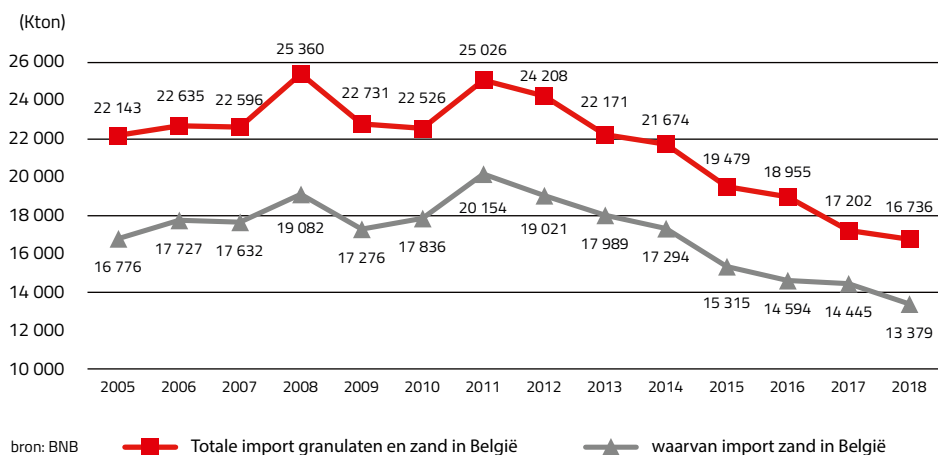
DE HANDELSBALANS

Hetgeen gepresenteerd werd, toont aan dat de Belgische handelsbalans wat granulaten en zand aangaat, deficitair is in volume. Dit duidelijke deficit bedraagt **3,27 MT** in 2018 tegen 4,372 MT in het jaar ervoor. Deze handelsbalans is deficitair **wegens de invoer van zand uit Nederland**. Het deficit op zand bedraagt namelijk 9,3 MT in 2018 tegen 9,9 MT in 2017. In waarde en voor de onderzochte stromen bedraagt de handelsbalans van het Waals en het Brussels Gewest 89,0 miljoen euro voor 2018 tegen 86,8 miljoen euro voor 2017, of een stijging met 2,5%. Het Vlaams Gewest toont daarentegen een negatieve balans van (-)24,6 miljoen euro in 2018 tegen 41,4 miljoen euro in het jaar ervoor.

GRANULAATACTIVITEIT VOOR DE LEDEN VAN FEDIEX

De UCL heeft informatie verzameld bij de leden van Fediex die natuurlijk granulaat en zand produceren voor toepassingen in de burgerlijke bouwkunde en de bouw ("BBB"). BBB-granulaat wordt gedefinieerd als granulaire materialen die worden gebruikt in de bouw in het algemeen (burgerlijke bouwkunde en bouw of BBB).

Figuur 2: evolutie van de invoer van granulaten waaronder zand sinds 2005

Deze materialen worden ontgonnen in ontginningszones aan land, op zee of in rivieren. Dit omvat diverse soorten gesteenten zoals zeezand, groevezand en rivierzand. Ze onderscheiden zich vooral volgens hun granulometrie (fillers, zand, grindzand, kiezelzand). Niet inbegrepen in de BBB zijn “gerecycleerde granulaten” (van beton, bouwafval en slooppuin) en zogenaamd “artificiële” granulaten.

De BBB-granulaten vormen bijna 87% van de geleverde productie in België en worden in belangrijke basistoepassingen gebruikt. De belangrijkste toepassingen worden in het volgende schema getoond. De “industriële” toepassingen (bv. kalk voor milieu-toepassingen, zand voor glasbedrijven, granulaten voor cement, enz.) worden hier niet meegerekend.

De UCL⁷ analyseert de toestand als volgt:

Burgerlijke Bouwkunde & Bouw – BBB	Geprefabriceerd element
	Stortklaar beton
	Bitumineus beton – asfaltbeton
	Mortel – metselspecie
	Fundering & onderfundering
	Steenslagverharding – lterhande grondspecie
	Ballast voor spoorwegen
	Drainage
	Breuksteenstorting – hydraulische werkzaamheden, ...
	Openbare werken, burgerlijke bouwkunde en andere

“In 2018 bedroeg de totale geleverde productie van BBB-granulaten, alle bestemmingen samen, 40,2 MT. Dat is -2,6% tegenover 2017. Iets meer dan 10 MT BBB-granulaat wordt uitgevoerd naar buurlanden; dat is 24,9% van de totale geleverde productie, en een lichte vooruitgang (iets meer dan 1% tegenover 2017). De eindbestemming van de leveringen via tussenpersonen (2,9 MT werd aan deze actoren geleverd, waarvan

een aanzienlijk deel in Vlaanderen), is niet gekend. Het aandeel van de export en de uitsplitsing ervan volgens de gewesten moeten dus met omzichtigheid beoordeeld worden. De totale leveringen van BBB-granulaten in België bedragen 30,047 MT. Ze zijn met 4,4% gedaald tegenover 2017 (31,424 MT in België). De binnenlandse leveringen zijn dus gekrompen, terwijl de export van de leden van Fediex licht is toegenomen.

Tabel 1: uitsplitsing van de geleverde totale productie per type gesteente, alle bestemmingen samen (bron: UCL - ELI) (Eenheid: Kton)

	2017	2018	2018/ 2017
Kalksteen en andere	28 639	26 857	-6,2%
Hard gesteente (porfier en gres)	7 178	7 296	1,6%
Groeve-, rivier- en zeezand	5 442	6 048	11,1%
TOTAAL	41 260	40 200	-2,6%

De vermindering van de totale geleverde productie is vooral toe te schrijven aan de afname van leveringen van “kalkgesteente”, die teruglopen met 6,2%. In dezelfde zin zien we, van 2017 naar 2018, verschuivingen tussen bestemmingen (gewesten en export). Het relatieve aandeel van de productie die aan Vlaanderen wordt geleverd, is gekrompen met -2,9% als gevolg van de ongunstige evolutie van kalksteenleveringen ten voordele van de totale geleverde productie aan de twee andere gewesten (in volume gaan de leveringen van 15,4 MT naar 13,715 MT, of -10,7%). De analyse betreft de leveringen van de leden van Fediex; de producenten van BBB-granulaten blijven niet beperkt tot deze leden, en de tool voor informatieverzameling XI2ECO laat niet toe om de import te meten. Het gevolg: de leveringen zijn wel verminderd, maar dit betekent niet dat de behoeften ook verminderd zijn in 2018. De beklemtoonde ongunstige evolutie van de leveringen is veeleer te verklaren door onvoorziene gebeurtenissen die het aanbod of het transport van granulaten beïnvloeden:

- stakingen met significante effecten op sites die BBB-granulaten produceren voor bepaalde ontginningsactiviteiten of buiten de sector van de ontginningsindustrie; denk bv. aan staking bij de wegtransporteurs of spoorwegen (kalkgesteente);

⁷ Analyse des activités des membres Fediex produisant des granulats naturels pour un usage en génie civil et construction (“analyse van de activiteiten van de Fediex-leden die natuurlijke granaten produceren voor gebruik in burgerlijke bouwkunde en constructie”), op. cit.

- stilstand door belangrijke technische problemen (kalkgesteente);
- seizoensgebonden probleem (gres).

Het zand gaat er echter gevoelig op vooruit, vooral omdat grovezand het goed doet en door de opmars van de productie van rivierzand en riviergrind in 2018; deze leveringen zijn vooral bestemd voor Vlaanderen.”

“De belangrijkste subsector in België qua verbruik van BBB-granulaten is die van stortklaar beton: 38,6% van de totale geleverde productie in België is bestemd voor deze subsector. 11,6 MT, afkomstig van de leden van Fediex, wordt ingezet in de aanmaak van vers beton. Dit is allicht niet de enige bevoorrading voor de betoncentrales in Vlaanderen, vermits deze meer stortklaar beton produceren dan mogelijk zou zijn met alleen de hier gerapporteerde leveringen. (Vooral in belangrijke mate importzand en in geringere mate gerecycleerde granulaten.)

In 2017 absorbeerden de filières van stortklaar beton een belangrijkere hoeveelheid BBB-granulaten: 42,3%; het jaar 2018 wordt dus gekenmerkt door een daling met 3,7% van de binnenlandse bevoorradingen.

Vermits deze activiteiten in staat zijn om zich te bevoorraden via import of via actoren die niet geïnventariseerd zijn via het XI2ECO-platform (niet-leden van Fediex, producenten van gerecycleerde materialen, enz.), betekent dit niet meteen dat deze filières een daling van het verbruik van granulaire materialen hebben gekend. De tweede subsector in belangrijkheid is deze van de bitumineuze en asfaltbeton, van dichtbij gevolgd door de sector van het geprefabriceerde beton. De subsectoren van de geprefabriceerde elementen en van de funderingen verbruiken elk ongeveer 11% binnenlandse leveringen. Tot slot volgt de subsector van de tussenpersonen en handelaren, goed voor 9,7%. Het saldo, nog 16%, bestaat uit de subsectoren mortel, spoorwegballast, drainages en ander gebruik dat elders niet opgenomen is. Het verbruiksgedeelte van de leveringen aan de consumentsubsectoren varieert per gewest. Zo verbruikt de subsector van de geprefabriceerde elementen in Vlaanderen 71,6% van de hoeveelheden die vanuit de BBB-productiesites van de Fediex-leden worden geleverd. Dit is te verklaren door de lokalisering van deze activiteiten: deze zijn voor een belangrijk gedeelte gevestigd in Vlaanderen.”

Tabel 2: Binnenlandse leveringen aan de subsectoren, BBB-granulaat (bron: UCL - ELI)

Burgerlijke bouwkunde & bouw alle bouwgranulaat	Geprefabriceerde elementen	Stortklaar beton	Bitumineus beton – asfaltbeton	Mortel – metselspecie	Fundering & onderfundering, steenslagverharding, breuksteenstorting	Ballast voor spoorwegen	Drainage en filtering	Andere	Leveringen aan tussenpersonen	TOTAAL
Wallonië	786	5 098	2 706	493	2 393	220	90	899	519	13 208
Vlaanderen	2 416	5 755	1 152	708	834	191	123	321	2 209	13 713
Brussel Hoofdstad	140	756	161	69	142	308	0	1 363	178	3 121
België	3 343	11 610	4 021	1 270	3 370	721	214	2 585	2 906	30 043
Spreiding per gebruikscategorie	11%	38%	13%	4%	11%	2%	0%	8%	9%	100%
Wallonië	23%	43%	67%	38%	71%	30%	42%	34%	17%	44%
Vlaanderen	72%	49%	28%	55%	24%	26%	57%	12%	76%	45%
Brussel Hoofdstad	4%	6%	4%	5%	4%	42%	0%	52%	6%	10%
België	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

HET TRANSPORT VAN DE BBB-GRANULATEN VAN DE LEDEN VAN FEDIEX

“Er worden verschillende transportmodi ingeschakeld voor levering van de BBB-granulaten. Het transport van BBB-granulaat verloopt hoofdzakelijk over de weg. 34,493 MT, of 86,2% van de geleverde totale productie, alle bestemmingen bij elkaar. Het belang van het wegtransport is een constante. In 2017 werd 86,7% van de in België geleverde hoeveelheden uitsluitend via de weg getransporteerd. Voor de leveringen binnen het Waalse territorium blijven vrachtwagens de eerste transportmodus, vooral wegens de korte afstanden.

(Cf. tabel 3) Vooral voor afstanden tot en met 59 km wordt de productie vooral over de weg geleverd: 48,1% van de productie wordt over de weg geleverd bij een afstand binnen deze categorie.

(Cf. tabel 4) We stellen ook vast:

- de via de weg geleverde productie blijft stabiel (ratio “i”),
- voor de binnenlandse leveringen is het weggebruik in 2018 nog toegenomen (ratio “ii”; 49,1% van de via de weg geleverde hoeveelheden vinden hun weg in Wallonië)
- de via de weg geleverde productie hebben een belangrijker aandeel opgeëist in de transportmodi (ratio “iii”).

Tabel 3: verdeling van de over de weg geleverde productie volgens afstandscategorieën

Productie geleverd over de weg, volgens de afstand	2017	2018
<=59 km	45,5%	48,1%
60<=<120 km	45,6%	41,0%
>=120 km	8,9%	10,8%

Tabel 5: verdeling van geleverde productie volgens transportmodus en bestemming

	Wallonië	Vlaanderen	BSL	België	Frankrijk	Nederland	Duitsland	GHL	Andere	Uitvoer	TOTAAL
Weg	98,3%	82,7%	73,9%	88,7%	91,4%	11,8%	100,0%	100,0%	100,0%	78,7%	86,2%
Weg + spoor/ andere	0,7%	4,4%	18,4%	4,2%	2,1%	33,7%	0,0%	0,0%	0,0%	7,2%	4,9%
Waterweg	0,6%	12,4%	2,6%	6,2%	4,0%	53,1%	0,0%	0,0%	0,0%	11,9%	7,6%
Spoorweg	0,4%	0,6%	5,2%	0,9%	2,5%	1,4%	0,0%	0,0%	0,0%	2,1%	1,2%
Andere	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
TOTAAL	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

(bron: UCL -ELI)

In vergelijking met 2017 zien we ook een wijziging ten gunste van deze categorie en een toename bij afstanden vanaf 120 km.

De waterwegen staan op de tweede plaats van de gebruikte transportmodi, maar voor een veel lagere totale BBB-hoeveelheid: iets meer dan 3 MT, of 7,6%. Deze transportmodus wordt gebruikt voor leveringen buiten Wallonië en over langere afstanden (cf. tabel 5), waarvan iets meer dan de helft met bestemming Vlaanderen.»

CONJUNCTUUR VAN DE BOUWSECTOR IN 2019

Uit de conjunctuurbeoordelingen van de aannemers tijdens de eerste maanden van 2019 blijkt een sentiment dat gunstig blijft. We merken inderdaad dat er meer optimistische dan pessimistische beoordelingen zijn, terwijl de laatste al enkele jaren in de meerderheid bleken te zijn.

De bouw begon in 2019 met een stijging van het personeelsbestand met 0,9% ten opzichte van het voorgaande jaar en een even vol orderboek als een jaar eerder. Met andere woorden: er zit, gemiddeld, meer dan 6 maanden werk in voor de bedrijven uit de sector.

Tabel 4: drie ratio's aangaande de over de weg geleverde productie

	2017	2018
i. Productie geleverd over de weg (in mln. T)	34.451	
ii. Ratio over de weg geleverde productie in Wallonië / over de weg geleverde productie in België	44,5%	49,1%
iii. Ratio over de weg geleverde productie/met alle transportmodi geleverde productie	83,5%	86,2%

In deze omstandigheden mag de bouw waarschijnlijk een nieuwe groei verwachten (met ongeveer 1,5 tot 2,5%, volgens Euroconstruct) in 2019, ook al bestaan er nog verschillende onzekerheden over de omvang en de precieze oorsprong van deze groei.

WONINGBOUW

Rekening houdend met de termijnen voor bouwstart en aanvang van de productie zal de al vermelde tijdelijke versnelling van de vraag in 2018 (die verband houdt met de verstrenging van de energieprestatie-eisen in Vlaanderen) de bouw van nieuwe woningen in 2019 nog ondersteunen. Dit op een moment dat de vraag naar dit soort werk naar verwachting tegelijkertijd aanzienlijk zal afnemen. Door rekening te houden met een “EPB 2018”-effect dat op het eerste gezicht beperkter is dan in werkelijkheid verwacht Euroconstruct⁸ immers een groei van ongeveer 0,5 tot 1% voor de bouw van nieuwe woningen in 2019.

De vooruitzichten blijven eveneens positief voor de renovatie. Nog altijd gedragen door haar groeidynamiek zou zij toenemen met ongeveer 2,5% volgens de vooruitzichten van Euroconstruct.

Over het geheel genomen is Euroconstruct dan ook van mening dat de woningbouw in 2019 met ongeveer 1,5 tot 2% zou kunnen stijgen.

NIET-WOONGEBOUWEN

De hoge volatiliteit van de cijfers met betrekking tot de bouwvergunningen verleend voor niet-woongebouwen (schommelingen die soms uitkomen op 30 of 40% van semester tot semester) veroorzaakt grote onzekerheid voor de nieuwe niet-woongebouwen in 2019.

Na dergelijke stijgingen en dalingen in de jaren 2016-2018, en in het bijzonder een aanzienlijke daling in 2018, is de vraag naar

dit soort gebouwen weer op een niveau gekomen dat dicht bij het gemiddelde van de afgelopen jaren ligt, alle soorten gebouwen samen. Daarnaast heeft de daling bij de bouwvergunningen in 2018 vooral betrekking op industriële en agrarische gebouwen, die weinig activiteit per eenheid volume genereren. Omgekeerd lijkt de ontwikkeling van de in 2018 verleende bouwvergunningen gunstig voor kantoorgebouwen en gebouwen bestemd voor de dienstensector. Met andere woorden: voor de gebouwen die per eenheid volume het meeste werk genereren. In deze omstandigheden is Euroconstruct van mening dat het volume van de niet-residentiële werken in 2019 naar verwachting met ongeveer 1 tot 1,5% zal toenemen.

BURGERLIJKE BOUWKUNDE

De burgerlijke bouwkunde zal naar verwachting de naweeën van de gemeenteraadsverkiezingen voelen omdat die stembusslag van oudsher wordt gevolgd door een aanzienlijke daling van de investeringen van de lokale besturen. De burgerlijke bouwkunde zou ook te lijden hebben onder een verdere vermindering van de NMBS-dotatie, waardoor Infraabel waarschijnlijk niet zal kunnen voorkomen dat zijn “traditionele” investeringen in spoorweginfrastructuur teruglopen.

Verwacht wordt echter dat andere investeringen dit jaar de burgerlijke bouwkunde zullen ondersteunen, indien hun timing klopt. Voorbeelden hiervan zijn een intensivering van het werk aan het GEN, de start van de Luikse tramlijn of de intensivering van de Oosterweelwerken. Daarnaast zouden ook de regionale werken moeten toenemen, tenminste als de door het Federaal Planbureau voorspelde toename van de gewestelijke investeringen (+3,5%) in de praktijk wordt bevestigd en als deze toename ook de burgerlijke bouwkunde ten goede komt.

Onder deze omstandigheden is Euroconstruct van mening dat het volume van de civieltechnische werken (renovatie en nieuwbouw samen) dit jaar naar verwachting opnieuw zal toenemen (met ongeveer 2%).

⁸ In zijn vooruitzichten voor november 2018 ging Euroconstruct immers uit van een “EPB-effect 2018” gelijk aan 75% van het “EPB 2016”-effect, maar de statistieken die sindsdien beschikbaar zijn, wijzen erop dat het in feite even groot was als in 2016.

© Emmanuel Crooy

Economie

BEVAARBARE WATERWEGEN – ZORGWEKKENDE TOESTAND

In 2018 traden diverse factoren tegelijk op waardoor de toestand inzake transport over de waterwegen hachelijk werd, vooral voor onze sector:

1. De gevolgen van de beperkte neerslag in 2018 in combinatie met die van 2017 deed het waterpeil van de Rijn aanzienlijk zakken. Hierdoor vond een “migratie” van Waalse aken met beperktere diepgang naar de Rijn plaats, en dat was voelbaar op de Belgische kanalen en rivieren.
2. In Wallonië was er om hogervermelde reden niet alleen een schaarste aan vrachtschepen (aken) maar ook aan binnenschippers. De sector vraagt steunmaatregelen te

ontwikkelen voor de aanschaf van vrachtschepen en een opleiding tot binnenschipper te starten.

3. Nog steeds in Wallonië is de termijn voor aankondiging van onderhoudswerken te kort en vaak slecht geprogrammeerd (geen globaal beeld van het netwerk) zodat vaak op het laatste ogenblik nog aanpassingen vereist zijn aan de transportvoorwaarden voor materialen.

Er zal in 2019 overlegd worden met PACO dat zeer open en alert is voor de bezorgdheden van de gebruikers van de waterwegen.

PRIJSLIJSTEN

Om redenen van concurrentierechten kan Fediex bij de FOD Economie

- Prijslijsten geen informatie meer verzamelen over de prijzen en volumes van zijn leden.

De groevesector wenst deze Prijslijsten echter te behouden als essentiële tool voor de aanpassing van prijzen in de overheidsopdrachten, en heeft daartoe een ontmoeting gehad met de algemeen directeur van de FOD om voor deze performante tool een duurzame oplossing te vinden.

De denkoefening duurt nog steeds voort. In afwachting en als tussenoplossing wordt de index van de productieprijzen van de industrie (Prodcom 8.12) gebruikt voor de gegevens over gesteentematerialen.

JAARLIJKSE EXTERNE VERGADERING VAN DE LEDEN VAN DE ECONOMISCHE COMMISSIE

De leden van de Economische Commissie van Fediex hebben op 9 oktober vergaderd in de kantoren van La Pierre Bleue Belge. Na een meeting van enkele uren was een bezoek aan de site en aan de installaties georganiseerd. Onder leiding van Julien Abraham, gedelegeerd bestuurder van La Pierre Bleue Belge, konden de leden kennismaken met de verschillende stappen in de transformatie van de blauwe steen, vanaf het delven tot het gebruiksklare eindproduct. Verschillende formaten en afwerkingen werden bewonderd, zoals de Flammé, een afwerking die wordt verkregen door de steen onder een brander te laten passeren.

Er was ook een bezoek aan diverse installaties en opslagcentra, met stenen in alle afmetingen, vormen en aspecten.

SCHAARSTE AAN BEPAALDE TYPES VAN GRANULATEN

De markt van de granulaten was gespannen voor bepaalde categorieën in bepaalde subregio's van het land. De belangrijkste reden hiervoor was de invoering van het Infrastructuurplan.

De sector heeft de verschillende stakeholders ontmoet (Waalse Openbare Dienst (SPW), kabinet van de Waalse minister van Openbare Werken, de federaties van de ondernemers, ...) om uit te leggen waarom de toestand was zoals ze was.

In deze context moet rekening worden gehouden met diverse aspecten:

1. De nijpende toestand waarin de groeven evolueren, met focus op het huidige probleem om wijzigingen aan gewestplannen te verkrijgen. Deze zijn nochtans onmisbaar om de onvermijdelijke vermindering van de beschikbare hoeveelheid granulaten in Wallonië in te dijken.
2. De uitleg over de productmix, parallel met de eisen van Qualiroutes en met name de onvermijdelijke productie van een aanzienlijke hoeveelheid zand bij het fijnstampen en zeven.

3. Parallel met de productmix-problemen verwijst Fediex ook naar de problemen met betrekking tot de beperkte opslagplaatsen...

Tot slot leidde de aanhaling van de transportgebonden problemen tot de volgende commentaren:

- De intensifiëring van nachtwerk zal in de toekomst nog toenemen. Zo zou met name het zware vrachtverkeer ter bevoorrading van de bouwterreinen uit het algemeen verkeer gefilterd worden.
- De bevoorrading van granulaten met vrachtschepen is een te ontwikkelen oplossing. Zie ook het punt "Bevaarbare waterwegen – Zorgwekkende toestand". De ontwikkeling van fabrieken voor afdekklagen aan de rand van de waterweg moet aangemoedigd worden.

KILOMETERHEFFING

De rapportering over de invoering van begeleidingsmaatregelen door GW (Studie Stratec) bevestigt dat de groevesector van alle economische sectoren nog altijd het meest te lijden heeft onder de Kilometerheffing.

Bij de verschillen op het vlak van de begeleidingsmaatregelen is de bepaling inzake overschrijding van de Frans-Belgische grens met voertuigen met een massa van meer dan 40 ton nog altijd van toepassing. Frankrijk werkt aan een ontwerp tot wijziging van het Franse verkeerswetboek om het eigen territorium voor te behouden aan Franse vrachtwagens met een MMA van meer dan 40 ton. Dit is strijdig met de Europese regels voor vrij verkeer van goederen, de eerste van de vier fundamentele vrijheden van de interne markt.

De maatregel aangaande de belasting op de mijnen en groeven werd in 2018 verlengd.

© Emmanuel Crooy

Ruimtelijke ordening en Leefmilieu

GRONDBEHEER

Het Besluit met betrekking tot het beheer en de traceerbaarheid van gronden werd op 5 juli 2018 goedgekeurd door de Waalse regering. Dit Besluit wil de kwaliteitscontrole, de traceerbaarheid en het gebruik van gronden organiseren, coherent met het Decreet inzake het beheer en de bodemsanering (“Décret Sols”).

Voor de groeven is een van de belangrijkste wijzigingen, voorgesteld door dit Besluit, de creatie van 2 nieuwe rubrieken in de lijst van projecten die onderworpen zijn aan een effectenstudie en de beschermde installaties en activiteiten. De nieuwe rubrieken 14.91 “*Remblayage dans les zones de dépendances d'extraction au sens du*

CoDT, au moyen de terres et de matières pierreuses naturelles exogènes” (opvullen in aanhorigheden gebieden van ontginningen, in de zin van het Waalse wetboek gebiedsontwikkeling, met exogene natuurlijke steenachtige materialen en gronden) en 90.28 “*Remblayage dans toutes les zones du plan de secteur à l'exception de la zone de dépendance d'extraction au sens du CoDT, au moyen de terres et de matières pierreuses naturelles d'origine exogène*” (opvullen in alle gebieden van het gewestplan, met uitzondering van de aanhorigheden gebieden van ontginningen in de zin van het Waalse wetboek gebiedsontwikkeling, met exogene natuurlijke steenachtige materialen en gronden) verplichten tot een vergunning van klasse 1 voor opvulling

van meer dan 500.000 m³ of wanneer deze onder het grondwaterpeil plaatsvinden. Onder 500.000 m³ wordt een vergunning van klasse 2 gevraagd.

In zijn advies omtrent de GRGT (referentiegids voor grondbeheer), voorzien door artikel 5 van het Besluit, hamerde FedieX op de noodzaak van:

- De invoering van een systeem voor kwaliteitscontrole en traceerbaarheid van gronden om de conformiteit van de stromen te kunnen garanderen met het oog op hun valorisering op de ontvangende sites, eventueel groeven in werking, in aanhorigheden gebieden van ontginningen volgens de CoDT;
- De gronden ter plaatse te kunnen karakteriseren;

- Voorzien in een “verzekeringsmechanisme bij eventuele analysefout in het geaccrediteerde laboratorium”, zoals voorzien in het Vlaamse systeem;
- “Trekpat”-oproepen tussen gewesten of landen vermijden met het oog op aanvaardingsnormen voor verschillende gronden.

Fediex maakt deel uit van het Technisch Comité “valoriseerbare materie”, opgericht door artikel 33 van het Besluit, met daarin ook vertegenwoordigers van de bouwsector, de bodemsanering, het Bestuur (DGO1 en DGO3), de SPAQUE en de ISSEP.

WETBOEK VOOR HET BEHEER VAN RESOURCES UIT DE ONDERGROND

Fediex werd door de Waalse minister van Leefmilieu gevraagd een advies uit te brengen over het voorontwerp van decreet dat het Wetboek voor beheer van resources uit de ondergrond (“het Wetboek”) tot stand brengt.

Het voorontwerp van decreet heeft als doelstelling “...een duidelijk en nauwkeurig kader te bepalen voor de activiteiten en installaties voor exploitatie van de resources uit de ondergrond...”. Het moet Boek IV van het Wetboek voor het Leefmilieu worden, met daarin wetgevingen zoals de wetten en decreten op de mijnen, het decreet over de valorisering van terrils, het groevedecreet en het decreet omtrent geologische opslag van koolstof.

Wat de groeven aangaat, heeft Fediex zich verzet tegen het plan tot strategische planning van de ondergrondse resources zoals voorzien in artikel D.III.1. van het Wetboek. Deze bepalingen zijn namelijk niet compatibel met de context van vrije concurrentie en met de belangrijke middelen die de ondernemingen hebben ingezet voor de huidige structurering van de delfsector, een volwaardige actor in de Waalse economie.

Het Wetboek stelt ook de invoering van een Conseil Consultatif du Sous-sol (adviesraad ondergrond) voor. Wat dit betreft, is Fediex-voorzitter van een instantie die bestaat uit permanente leden, coherent

© Emmanuel Crooy

met de mechanismen die werden voorzien voor de raadgevende functie, en met vergelijkbare verhouding en vertegenwoordiging als de huidige CRAEC (gewestelijke adviescommissie voor de groeve-exploitatie), met maximaal 2 kamers: een voor de strategische resources, de andere voor andere resources waaronder de groeven.

RUIMTELIJK ONTWIKKELINGSPLAN

Het plan voor een SDT (Schéma de Développement du Territoire - ruimtelijk ontwikkelingsplan) presenteert de visie van de Waalse overheden voor de periode tot 2050. Fediex heeft in 2018 meegewerkt aan het openbaar onderzoek in dit verband.

Fediex steunt doelstellingen als duurzame ontwikkeling en valorisering van lokale minerale resources, moedigt deze aan en heeft diverse voorstellen geformuleerd opdat het SDT beter inspeelt op de territoriale nabijheidsverankering en de korte circuits die binnen de groevesector gelden.

De opname van de exploitatieactiviteit in het SDT moet een vertaling zijn van de diversiteit van producties en de subregionale tot lokale specificiteiten die effectief bijdragen tot de lokale behoeften aan ontwikkeling en herdynamisering. Deze logica van korte circuits en nabijheid werkt ook in op de rationaliteit van de transportmodi. De groevesector wijst in dit verband erop dat hij ook vragende partij is voor extra middelen om de intermodaliteit en zijn infrastructuren te ondersteunen.

VALORISERING VAN DROOGZUIGINGSWATER

De groevesector blijft bijzonder alert voor het beheer van de waterresources in zijn sites evenals de mogelijkheid om dit te valoriseren bij de waterproducenten. Op meerdere plaatsen in Wallonië stellen de groeven hun droogzuigingswater reeds ter beschikking om het te hergebruiken in het openbare distributienetwerk. Andere grootschalige projecten zouden snel een feit moeten zijn.

Het overlegcharter tussen de sector van de waterproductie en de groevesector heeft het mogelijk gemaakt een context te creëren die bijzonder gunstig is voor dialoog en samenwerking tussen de leden van beide sectoren.

De bedrijven in de groevesector willen, in de mate van hun mogelijkheden, samen met de professionals van de waterdistributiesector bijdragen tot realisatie van duurzame oplossingen om gemeenten te bevoorraden die kampen met een structureel tekort in hun waterhoudende lagen.

CHARTER “GROEVEN EN OMWONENDEN”

Op 26 juni 2018 ondertekenden Inter-Environnement Wallonie (IEW) en Fediex - in aanwezigheid en onder auspiciën van de Waalse minister voor Leefmilieu, Ecologische Transitie en Ruimtelijke Ordening M.

C. Di Antonio - een charter “Carrières et Riverains”.

Doel van dit charter is een harmonieuze samenleving te waarborgen tussen de ontginningsactiviteit en de omwonenden die hiermee geconfronteerd worden, teneinde een betere leefomgeving binnen en rond de groevesites te garanderen.

De reglementering organiseert voor een deel deze dialoog tussen “buren”, maar het is vaak ook de plicht van de groeve om uit eigen beweging het initiatief te nemen, dus bovenop wat reglementair voorzien is in dit kader, bv. bij het indienen van een plan.

IEW en Fediex delen de vaststelling “*dat een constructieve en verantwoordelijke dialoog een betere cohabitatie tot stand kan brengen*”, en hebben zich ertoe geëngageerd om na te denken over verbetering van de overlegtools die de reglementering voorziet, en om een permanente dialoog tussen de partijen te promoten, ook buiten de wettelijke verplichtingen.

Fediex en IEW hebben in die context een enquête gelanceerd bij hun respectievelijke leden om de bestaande relaties op het terrein concreet te evalueren.

RUIMTELIJKE ORDENING

Inzake ruimtelijke ordening blijft Fediex uiteraard zeer aandachtig toezien op de doeltreffendheid van het proces voor onderzoek van dossiers. Het blijft namelijk essentieel dat de ondernemingen in de sector binnen een redelijk te noemen termijn over hun vergunningen kunnen beschikken, om de goede werking van hun keten niet te schaden. In dit verband moet de termijn van 24 maanden, voorzien in de CoDT, gerespecteerd te worden. De optimalisering van de diensten van het Bestuur dat de ruimtelijke ordening beheert, lijkt dus opportuun.

Meerdere ondernemingen hebben onlangs stappen gezet om een wijziging van het gewestplan te vragen op basis van de nieuwe procedures, enkel of gezamenlijk (planvergunning), zoals bepaald door de CoDT (Code du Développement territorial).

Hier geldt in de eerste plaats de samenstelling van een basisdossier: de aanvrager dient vooraf bij de autoriteiten de noodzaak van een wijziging van het sectorplan te rechtvaardigen.

Fediex is niet tegen deze initiële stap gekant, voor zover deze niet ontaardt tot een voortijdige effectenstudie.

Voor de komende maanden en jaren kan met de kruislingse inventaris van ingediende dossiers bij de autoriteiten voor ruimtelijke ordening en deze waarvan Fediex weet heeft, de volgende raming opgesteld worden:

- van 20 dossiers is geweten dat ze in behandeling zijn bij het Bestuur;
- de sector zal de komende 5 jaar 20 dossiers indienen.

Met nog enkele projecten in een voorafgaande denkfase, gaat het in deze dossiers om ruim 1200 hectare, een grootteorde van 100.000.000 euro aan investeringen en bijna 1.200 directe en 3.300 indirecte banen.

SECTORAKKOORD

In 2017 stapten reeds 4 sites in, en in 2018 zijn 2 andere groeven toegetreden tot het

sectorakkoord CO₂/Energie. Vandaag gaat het dus om een geheel van 19 technische entiteiten, in totaal 30 exploitatiesites die stakeholder zijn in de sectorakkoorden met het Waals Gewest.

In 2017 bereikte de sector een verbetering van de energie-efficiëntie van 14,34% bij een doelstelling van 12,51% tegen 2020, en een vermindering van de CO₂-uitstoot met 13,66% bij een doelstelling van 10,71% tegen 2020.

Fediex is voorstander van de verlenging van de sectorakkoorden na 2020, minstens tot 2023, of het einde van de maximale duur die toegestaan is in de huidige milieuconventie.

HET PROJECT LIFE in Quarries

Het project LIFE in Quarries begint aan de laatste fase van generalisering op gewestelijke schaal: we verwelkomen drie nieuwe groeven die aan een versneld plan worden onderworpen, op basis van de tot vandaag verworven ervaring. Deze 3 groeven - Lessines (CUP), Ermitage (Holcim) en Haut-le-Wastia (Colas) - stappen dus vanaf 2019 in het project LIFE dat nu dus 27 groevesites in het Waals Gewest telt!

Een van de initiële doelstellingen van het project is namelijk de ontwikkeling van een wetenschappelijk geldig en technisch haalbaar ontwikkelingsmodel voor biodiversiteit dat veralgemeenbaar is in de sectorcontext. Dit afgewerkte model zal in 2020 worden verspreid op EU-niveau, via bezoeken aan sites in minstens 3 landen buiten België.

DE ACTIES VERSNELLEN!

De instandhoudingsacties worden sinds 2016 gevoerd op de 24 sites van fase I, en sinds 2018 op de 10 sites van fase II.1. De volgende tabel toont aan dat de balans positief is: bepaalde doelstellingen zijn al overschreden!

In 2018 startte ook het programma voor translocatie van de rugstreepad (*Bufo calamita*). Na lange maanden van overleg, administratieve stappen, voorbereiding van de nieuwe habitat, ramingen van de bronpopulaties en pathogene analyses werden de eerste kikkervisjes van de rugstreepad overgebracht naar een nieuwe gastgroeve die deelneemt aan het project LIFE in Quarries. Het is de bedoeling minstens 4 nieuwe populaties te creëren in de groeven in het Waals Gewest.

De rugstreepad is namelijk een bedreigde soort. Deze amfibie is van oorsprong immers gebonden aan verstoorde en pionierende milieus (open duingebieden, heidevlakten, alluviale vlakten, ...) waar hij enerzijds tijdelijke, niet-gevegetaliseerde poelen vindt om zich voort te planten, en anderzijds vrije habitats op de grond met een schaarse vegetatie om te kunnen jagen. Hij heeft onder meer nood aan voldoende schuilplaatsen om zich te verstoppen (holen, spleten, ...). Actieve groeven bieden dus vaak de vereiste voorwaarden voor een optimaal reproductief succes.

Acties	Doelstelling	Gerealiseerd op 31/12/2018
Tijdelijke poelen	120	+++
Dynamisch beheer van pioniergrasvelden	12 ha	++
Opknappen van losse bermen	10 x 30 m	+++
Installatie van schuilplaatsen	96	+++
Translocatie van rugstreepadden en kamsalamanders	4 pop.	Bezig
Herintegratie van de geelbuikvoerpad	1 pop.	Bezig
Beheer van permanente waterpartijen	24	+++
Aanleg van zachte hellingen	400 m talud	+++
Plaatsing van drijvende platformen	16	++
Beveiliging van galerijen voor vleermuizen	4	++
Restauratie en beheer van magere maaiweiden	10 ha	++
Restauratie en beheer van graasweiden	50 ha	+
Restauratie van mijnexplosies	200 m	-
Restauratie van lineair puin	8000 m	+

OPLEIDEN...

Na meerdere opleidingsmodules voor het management en voor de milieu- en/of uitbatingsverantwoordelijken van de groeven, werd in 2018 een 3^e opleidingsluik georganiseerd met het oog op sensibilisering van het personeel in de groevesite. Deze opleidingsmodules passen in een globale aanpak van het project LIFE dat een autonoom beheer van de biodiversiteit in de groeve door de partners op het terrein nastreeft. Minstens 126 personen namen deel aan deze 14 opleidingsdagen die in 2018 werden georganiseerd. Er werd aan het personeel van de sites die deelnemen aan het LIFE-project bijvoorbeeld een opleiding gegeven tot herkenning van onze reptiel- en amfibiesoorten.

... EN INFORMEREN

Het LIFE-team leidt geregeld geïnteresseerd publiek rond in de groeven, om de boodschap te verspreiden dat biodiversiteit compatibel is met de economische activiteit van groeven in werking. In 2018 hielden minstens 8 groeven een open dag in het kader van de wandelingen "Natuur in de groeve".

Een top-event in de communicatie van het LIFE-project was de uitzending van de reportage "Quand la nature fait carrière" van het team van het tv-programma Jardin extraordinaire. Deze reportage werd in avant-première vertoond op zondag 21/10/18, tijdens het Festival Nature Namur, voor ruim 800 toeschouwers. Op 11/11/18 volgde een uitzending op La Une-RTBF, voor een publiek van 350.000 tv-kijkers. Het betreft een reportage over de fauna en flora in de Waalse groeven, gedeeltelijk gefilmd in de groeven van het project LIFE in Quarries. Tot slot kregen meer dan 1000 deelnemers aan de 5^e internationale conferentie van de China Aggregates Association (CAA) video's te zien van de realisaties van het project Life in Quarries. Het concept en de acties van "dynamisch beheer" trokken daarbij de aandacht van meerdere vertegenwoordigers van de CAA die een verdere analyse wensen te maken omdat China bezig is hun "Green Mining Act" te transponeren. Tot besluit verklaarde Dirk Fincke, algemeen secretaris van de EAA (European Aggregates Association): *"Het leefmilieu heeft geen grenzen. Dit beleid delen met China, de grootste granulatenuitvoerder ter wereld, kan van groot nut zijn voor ons leefmilieu én voor de groevesector."*

© Emmanuel Crooy

Sociaal

Opleiding, vooral voor de knelpuntberoepen maar ook voor de zware beroepen, en de hervorming van het paritaire landschap zijn de thema's die de Sociale Commissie van Fediex en de diverse actoren uit de ontginningsindustrie actief hebben gevolgd.

SECTOROPLEIDINGEN

De leden van Fediex worden geregeld gesensibiliseerd voor het belang van opleidingen om te voldoen aan de wettelijke verplichtingen in dat verband. Ze kunnen blijven rekenen op het aanbod van CEFOMEPI, het opleidingscentrum voor de sector van klein graniet en blauwe steen in België (PSC 102.01 en PC 203).

De interprofessionele doelstelling inzake opleidingsinspanningen ter waarde van 1,9% van de loonmassa

werd omgevormd; er geldt een nieuwe doelstelling van gemiddeld 5 opleidingsdagen per vte en per jaar voor alle sectoren. Sinds 1 januari 2017 bedraagt de inspanning gemiddeld minstens 2 dagen per jaar en per vte, naast een groeitraject om tot de doelstelling van 5 dagen te komen.

Fediex raadt de ondernemingen aan om de deelname van hun werknemers aan formele en informele beroepsopleidingen (tutorship, partnership) zoveel mogelijk op te voeren en in die zin de sociale balans in te vullen.

De strijd tegen het tekort aan werkrachten stond centraal in de actualiteit van 2018 en zal in 2019 niet anders zijn. De Waalse minister van Economie en Werk, Pierre-Yves Jeholet, heeft een krachtig signaal willen

geven voor deze belangrijke ongerustheid, met de ondertekening van een protocolakkoord op 22 augustus 2018. Dit protocol werd ondertekend door de minister en door meer dan 21 sectorfederaties en sectorfondsen, waaronder Fediex.

Tot de maatregelen van minister Jeholet behoren:

- De hervorming van het Plan Formation Insertion (PFI - opleidings- en inschakelingsplan);
- De invoering van een financiële incentive voor opleiding in knelpuntberoepen;
- De actie "Coup de poing pénurie" ("een klap voor knelpunten").

Deze laatste actie kan voor de groevesector vertaald worden als:

- Hulp inzake communicatie: bijvoorbeeld de productie van een communicatiecampagne, gefinancierd door het WG, om jongeren naar knelpuntberoepen te lokken.
- Samenwerking met het opleidingscentrum Technifutur, dat vooral elektriciens, mecaniciens en elektro-mecaniciens opleidt, en met Constriform dat opleidingen verzorgt in burgerlijke bouwkunde (bestuurders van zware machines en onderhoud van niveau 1). Beide werken samen met de FOREM: zo zou een sectorproject kunnen worden opgezet voor de werkzoekenden.

Om het terrein voor te bereiden heeft Fedix een enquête gevoerd bij zijn leden om de knelpuntberoepen en de kritieke functies per sector en per activiteitentype te identificeren.

Deze thema's worden in 2019 geconcretiseerd. Ze krijgen een dag Human Resources, met de medewerking van externe intervenienten uit Technifutur en Constriform.

In het kader van de opleidingen die op sectorniveau erkend zijn voor educatief verlof, kunnen Cefomepi, Technifutur of Constriform aangezocht worden als organisator van deze opleidingen. In het kader van de hervorming van het paritaire landschap kan deze materie eventueel behandeld worden op het niveau van de PC102.

HERVORMING VAN HET LANDSCHAP VAN DE PARITAIRE COMITÉS

Na de werkzaamheden met het oog op hervorming en vereenvoudiging van de paritaire comités, op verzoek (in 2016) van Kris Peeters, federaal minister van Werk, is de Werkgroep "WG 102 Hervorming van het paritaire landschap" de mogelijke denksporen voor toenadering tussen de 11 paritaire subcomités van de ontginningsindustrie blijven onderzoeken.

Om in deze materie een gezamenlijk standpunt in te nemen heeft Fedix de diverse

patronale afgevaardigden in PC 102 herhaaldelijk uitgenodigd. Dankzij deze vergaderingen konden gezamenlijke basisprincipes en diverse scenario's bepaald worden.

- In dit stadium van de gesprekken werden de volgende basisprincipes gekozen:
- De hervorming realiseren met het oog op winst, efficiëntie en tijd
- Rekening houden met de economische finaliteit en de rendabiliteit die verschilt voor elke subsector
- Handhaving van de huidige arbeidsvoorwaarden
- Prioriteit voor toenadering tussen paritaire subcomités, vervolgens tussen arbeiders en bedienden
- Vorming van een gezamenlijk pakket in PC 102
- Onderhandeling over de loonaspecten in %
- Het overleg in beperkt comité

Op het niveau van de werking van de PC's of PSC's werden de volgende principes naar voren geschoven:

- De versterking van PC 102 met integratie van bepaalde gezamenlijke materies zoals brugpensioen, tijdskrediet, veiligheid, opleiding...
- De hergroepering van de paritaire subcomités in 3 categorieën, met onderhandeling van het loonaspect op het niveau van deze hergroeperingen, en er daarbij voor zorgen dat een onderneming slechts tot 1 groep behoort (volgens haar hoofdactiviteit):
 - Industriële en/of sierrotsgesteenten
 - Branden (kalk-cement)
 - Zand

Deze indeling in 3 categorieën moet echter het voorwerp zijn van extra verheldering en precisering binnen de leden-ondernemingen.

© Emmanuel Crooy

Zodra dit voorstel definitief goedgekeurd is, zal het worden voorgelegd aan de voorzitter van PC 102, M. Y. Bolsée, en aan de vakbondsorganisaties.

Terwijl in het kader van deze hervormingen vooruitgang kan worden geboekt, kan tijdens de komende vergaderingen ook al toenadering worden gezocht, en hieruit kan dan een vergadering in PC 102 volgen om de goedgekeurde principes te preciseren.

ZWARE BEROEPEN - KNELPUNTEN

In het kader van de verhoging van de wettelijke pensioenleeftijd en de progressieve verstrenging van de toegangsvoorwaarden voor vervroegd pensioen, hebben de vakbondsorganisaties van PSC 102.09 de werkgeversafgevaardigden uitgenodigd voor een denkoefening rond de zware beroepen (zwaarte van het werk).

In een eerste fase hebben de sociale gesprekspartners in PSC 102.09 hun engagement aangaande knelpunt- of zware beroepen herbevestigd, door een brief te sturen naar de NAR en naar de ministers van Pensioenen, van Werk en van Volksgezondheid. Deze brief stipuleert dat het steenhouwersvak principieel een lastig en zwaar beroep is, zowel omdat de functies in draaiende shifts worden uitgeoefend, met in voorkomend geval ook nachtwerk, als omdat deze functies een forse fysieke inzet eisen in een specifieke omgeving die eigen is aan het werk in installaties en op werven.

Gelet op continu verhogende instap- en uitstapleeftijd voor de loopbaan van deze arbeiders, en gezien de potentiële impact op hun gezondheid, erkennen de sociale partners dat het in wederzijds belang is om een aanpassing en mildering van het loopbaaneinde voor oudere werknemers toe te staan. Zij hebben zich ertoe geëngageerd om zowel op sectoraal niveau als in de ondernemingen alle denksporen af te tasten om de gezondheid van de werknemers te kunnen vrijwaren.

Daartoe werd een beperkte werkgroep “Zware beroepen” gecreëerd binnen PSC 102.09, met 6 afgevaardigden van de vakbonden en 6 van de werkgevers (waaronder Fediex). Deze WG heeft in 2018 en begin 2019 meermaals vergaderd om de volgende punten aan te pakken:

- Inventaris van de beroepen van de sector: identificatie van 29 beroepen;
- Identificatie van hun moeilijkheidsfactoren;
- Connectie tussen moeilijkheidsfactoren en de beroepen in de sector;

- Identificatie van actie- en sensibiliseringsmaatregelen in het kader van werkbaar werk (in een 2^e fase).

Om een diepgravender onderzoek te kunnen voeren naar de moeilijkheidsgraad van het werk en naar het effect ervan op de gezondheid van de werknemers, heeft deze WG beslist om een beroep te doen op de diensten van specialisten uit de arbeidsgeneeskunde: dokter Pierre BRUWIER, arbeidsarts, en dhr. Francis CORNILLIE, ergonom, van de firma LIANTIS, evenals dokter Florence LAIGLE, arbeidsarts van de firma ARISTA.

Deze stap werd genomen met het oog op preventie en vermindering van de lastigheidsgraad, opdat de werknemers zo lang mogelijk in goede gezondheid kunnen blijven verkeren in een meer aangepaste omgeving.

De beperkte WG zal zijn werkzaamheden voortzetten in het 2^e kwartaal van 2019, met de hulp van de tool die werd aangeboden door LIANTIS, waarmee de voortgang van het onderzoek stapsgewijs kan worden verfijnd.

© Emmanuel Crooy

Techniek en veiligheid

GEZONDHEID & VEILIGHEID

RESPIRABEL KRISTALLIJN SILICA

Wordt op Belgisch niveau uiteindelijk de drempel van 0,025 mg/m³ toegepast? Vervolg van het debat dat in 2017 is begonnen met de 4^e herziening van de Richtlijn inzake carcinogene en mutagene agentia op het werk, met betrekking tot de bijlage ervan die de drempels voor gevaarlijke stoffen definieert. De FOD Volksgezondheid wenste de drempel van 0,1 mg/m³ voor stof van kwartssilicium te verlagen tot 0,025 mg/m³. Na deze aankondiging volgde gezamenlijke neerlegging van een bezwaardossier door de Confederatie Bouw, de FEBE en de volgende 6 federaties:

- Bedrijfsgroepering Zandgroeven
- BBF (Belgische Baksteenfederatie)
- Febelcem (Federatie van de Belgische Cementnijverheid)
- Fedicer (Verbond van Keramische Nijverheid van België)
- Fediex (Verbond van ontginningsbedrijven)
- Verbond van de Glasindustrie

Op 3 oktober 2018 publiceerde het Belgisch Staatsblad het KB van 2 september 2018 dat de lijst van de grenswaarden voor blootstelling aan chemische agentia aanpast.

Ondanks het bezwaardossier werden de drempels van de Richtlijn voor

alveolair kristallijn silica (kwarts en tripel) zonder meer overgenomen in het KB! Verder werd de grenswaarde van 0,05 mg/m³ voor cristobaliet en tridymiet gehandhaafd.

De ontknoping zou in 2019 moeten vallen, na overhandiging van het advies van de commissie ad hoc van de Hoge Raad voor Preventie en Bescherming op het Werk (HRPBW) die speciaal werd opgericht om dit punt te behandelen en die op 29 maart 2019 voor het eerst zal vergaderen.

Ter herinnering: de Europese Commissie heeft bij de herziening van de Richtlijn over blootstelling aan carcinogene of mutagene agentia op het werk (Richtlijn 2004/37/EC) beslist om ook het respirabel kristallijn silicastof op te nemen dat door een industrieel proces wordt gegenereerd. Dit stand-

punt weerspiegelt de opvattingen van het driedelige adviescomité over gezondheid en veiligheid op het werk (lidstaten, representatieve werkgeversorganisaties en representatieve werknemersorganisaties). De limiet is vastgesteld op 0,1 mg/m³ (respirabele fractie – blootstelling per werknemer, gemiddelde over 8 uur).

EVOLUTIE VAN DE SECTORALE VEILIGHEIDSSSTATISTIEKEN

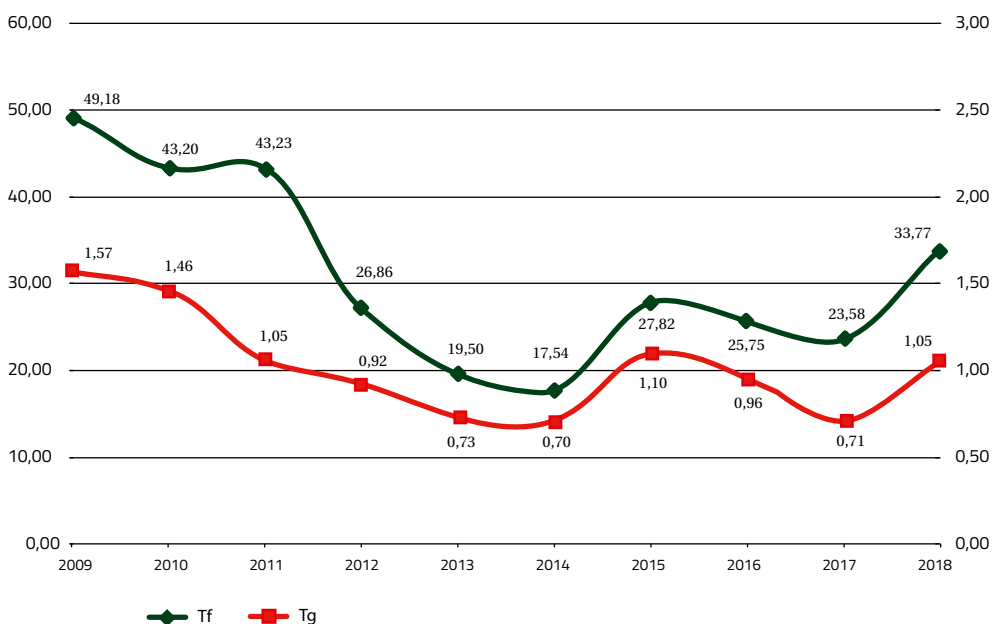
Vooraf: de veiligheidsstatistieken worden voortaan in 2 tabellen gepresenteerd. De eerste toont de graad van frequentie en ernst voor alle leden van Fediex (identiek aan de vorige jaren); de tweede toont de productieactiviteiten voor granulaten en kalk. De reden voor deze differentiatie heeft te maken met de aard zélf van de productieactiviteiten. Deze zijn immers sterk geautomatiseerd voor granulaten en kalk, terwijl de steenhoudersactiviteit een overvloedig beroep doet op handwerk, meer blootgesteld aan de risico's. Noteer dat het productiepersoneel voor het steenhouwen in 2018 ongeveer 25% van alle personeel van de Fediex-leden uitmaakt.

De volgende tabel toont hoeveel sites er over de jaren hebben deelgenomen aan de enquête van Fediex:

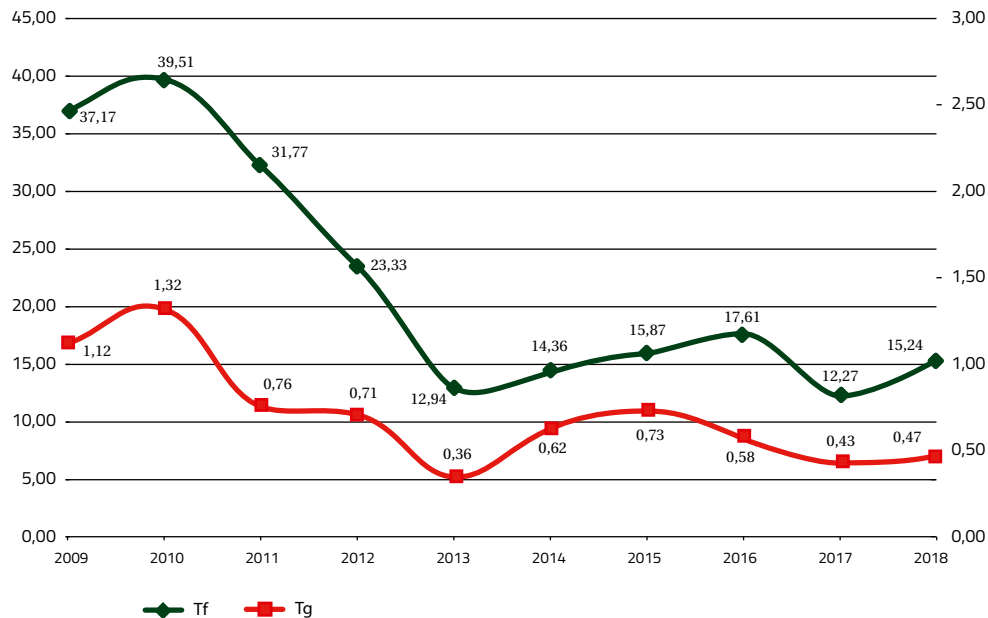
	Aantal sites (totaal)	Aantal sites (granulaten en kalk)
2009	47	43
2010	34	30
2011	42	38
2012	41	39
2013	50	47
2014	55	52
2015	59	54
2016	58	48
2017	52	47
2018	43	39

2017 was een beter jaar dan de twee ervoor, maar 2018 toont een stijging van het aantal en de ernst van de arbeidsongevallen in onze sector (productie van granulaten, kalk en gehouwen steen).

Evolutie van de frequentie- en ernstgraad bij de Fediex-leden

Evolutie van de frequentie- en ernstgraad voor de productiesector van granulaten en kalk

De frequentie- en ernstgraad hebben de neiging om voor de granulaat- en kalkproductiesector te stabiliseren rond $F_g = 15$ en $E_g = 0,50$.

NORMALISERING VAN DE GRANULATEN IN EUROPA: TERUGKEER NAAR CEN/TC154

In 2017 hadden we er goede hoop op dat “eindelijk” de nieuwe versie van de diverse geharmoniseerde normen voor granulaten gepubliceerd zou worden. Die hoop bleek ijdel te zijn: de Europese Commissie heeft beslist de publicatie van alle normen stop te zetten.

De reden hiervoor: het Hof van Luxemburg heeft, na een klacht, beroep aangetekend en daarmee de juridische waarde van de geharmoniseerde normen op de helling gezet omdat ze kracht van wet hebben terwijl ze

werden opgesteld door de CEN, hiertoe gedelegeerd door de Commissie, en niet door de Commissie zelf. Na deze interpellatie heeft de Commissie beslist om de auditeurs (HAS Consultants) te mandateren om de normontwerpen grondig te onderzoeken en de publicatie van nieuwe uitgaven van geharmoniseerde normen de facto stop te zetten.

De auditeur die belast is met het onderzoek van de geharmoniseerde normen voor granulaten heeft zijn commentaar overgemaakt aan de TC154 van de CEN die nu een argumentarium voorbereidt om al zijn aangehaalde punten te beantwoorden.

Eventuele publicatie van de normen, na validering van de door de Commissie gemandateerde auditeurs, is allicht niet meer voor 2019. Geduld...

BENORISERING VAN DE GRANULATEN

Een van de verbeteringen in 2018 wat technische voorschriften en toepassingsreglement aangaat (PTV 411 en TRA 411), is de mogelijkheid om een gemiddeld chloridegehalte te vermelden in de DoP (declaratie of performances) van zeezand, bovenop de verplichte klassieke codering (CA, CB of CC). Deze maatregel volgt op een hardnek-

kige vraag van de betonproducenten om een meer gedetailleerde kijk te hebben op het chloridegehalte van zeezand dat zij in hun samenstellingen gebruiken.

WERKGROEP GEZONDHEID & VEILIGHEID VAN FEDIEX

De WG Gezondheid & Veiligheid is in 2018 twee keer samengekomen en heeft twee seminars en 1 technische dag georganiseerd. Tijdens de werkvergaderingen kunnen de leden hun standpunten over de recentste ontwikkelingen inzake bescherming van werknemers uitwisselen en incidenten, bijna-ongevallen en ongevallen bij elkeen melden, zodat iedereen de veiligheid in zijn sites kan verbeteren door te profiteren van concrete cases en ingevoerde good practices, maar ook de voortgang in de wetgevingen (KB's) volgen met het oog op permanente conformering van de sector, wat onmisbaar is voor elke activiteit.

De seminars van hun kant vinden telkens op een andere site plaats. Dit jaar waren de leden van de werkgroepen welkom op de sites van Sagrex Lemay en Solvay-Les Petons. We herinneren er ook aan dat de seminars van Fediex meetellen voor de jaarlijkse bijscholing van de preventieadviseurs.

Tot slot was er de technische dag Gezondheid & Veiligheid die dit jaar werd georganiseerd in samenwerking met de VA Milieu: hier werd een van de belangrijkste thema's inzake risicobeheer ontwikkeld: "De risicoanalyse in de groevecontext". De verschillende sprekers konden voor de 130 aanwezigen de basis en de aandachtspunten op dit domein (andermaal) toelichten.

IMPLEMENTERING VAN VEILIGHEIDSREGELS VOOR TRANSPORTEURS

In 2018 werd de nauwe samenwerking tussen de WG Gezondheid & Veiligheid van Fediex en de UPTR (in nauwe samenwerking met ook de VA Communicatie van Fediex) afgerond met de "Veiligheidsregels voor de transporteurs op de groevesites".

Deze regels met bijbehorende expliciete pictogrammen zijn uitgegeven in de 3

landstalen én het Engels zodat ze begrijpelijk zijn voor zoveel mogelijk Belgische en buitenlandse transporteurs die toegang hebben tot de diverse sites voor productie van granulaten, kalk en gehouwen steen.

De publicatie in de vorm van folders past in het transportcharter van Fediex en toont het belang dat de sector en met name Fediex hecht aan veiligheid voor iedereen in de groeven.

Communicatie

Fediex heeft in 2018 zijn interne en externe communicatie voortgezet met de verschillende tools die de federatie ontwikkelt, zoals de Quadraria en de website.

PUBLICATIES

Fediex stuurt zijn driemaandelijke informatiebulletin “QuadrariaMag” langs elektronische weg naar niet minder dan 1.700 bestemmingen van alle aard (lokale en politieke autoriteiten, besturen, federaties, verenigingen, KMO-bedrijfsleiders, leden van Fediex, ...), en respecteert hierbij de GDPR. Elk nummer is een uitdaging: interviews met persoonlijkheden, actualiteit, nieuws van de leden van de federatie, agenda of focus op de wetswijzigingen met betrekking tot de ontginningsector... Ook de “QuadrariaNews” wordt elk

jaar meermaals verspreid; de bestemmingen variëren volgens de aangesneden thema's.

In 2018 werden 3 Quadraria Mags gerealiseerd, met interviews met de volgende persoonlijkheden:

- Minister P-Y. Jeholet, vicepremier van de Waalse Regering en minister van Economie, Industrie, Onderzoek, Innovatie, Digitaal, Werk en Opleiding;
- Tanguy Dumortier die in 2017 de 6 videoclips voor het project Life in Quarries realiseerde;
- Michel Evrard voor het project van het Domaine du Blanc Caillou.

Er ging bijzondere aandacht naar het Salon des Mandataires waaraan

Fediex deelnam op 14 en 15 februari 2019. Een speciale editie van de Quadraria werd verspreid met de nadruk op de vrijwillige partnerships die Fediex aangaat met zijn diverse partners.

Om de inventaris op te maken van zijn charters en andere vrijwillige engagementen, wordt het woord gegeven aan al die partners. Van 2007 tot vandaag werden niet minder dan 7 vrijwillige engagementen ingeleid door Fediex en zijn partners:

- Het charter van goed nabuurschap dat in 2007 werd ondertekend samen met de Fédération Wallonne de l'Agriculture dat overleg tussen landbouw- en groevesector aanmoedigt;

- Het overlegcharter van 2011 tussen de waterproductie- en de groevesector;
- Het charter “groeven en biodiversiteit” ondertekend in 2012 en in 2016 in partnerschap met het departement Natuur en Bossen, dat ontwikkeling van de biodiversiteit binnen de groeven beoogt;
- Het charter “groeven en transport” ondertekend in 2015, met de UPT (Unie van Professionele Transporteurs) voor een harmonieuze cohabitatie tussen de transport- en de groeveactiviteiten;
- Het charter “groeven en de uitstoot van stof en fijnstof” ondertekend in 2016, in samenwerking met het Waalse agentschap voor lucht en klimaat, dat wil sensibiliseren en opleiden met betrekking tot de problematiek van stofuitstoot;
- Het charter “groeven en buurtbewoners” ondertekend in 2018, in overleg met de IEW, dat streeft naar permanente dialoog tussen de buurtbewoners en het personeel van de groevesector;
- De milieuakkoorden met de Regering, de zogenaamde Sectorakkoorden, om de energie-efficiëntie te verbeteren en de uitstoot van broeikasgassen te verminderen.

© Emmanuel Crooy

© Emmanuel Crooy

De Sectie Kalk van Fediex publiceerde een informatiebrochure *“Traitement de sols et recyclage des terres à la chaux” (bodembehandeling en recyclage van kalkgronden)*.

Deze brochure vormde de basis voor een presentatie in het kader van 2 opleidingsdagen in de winter in het Centre de Recherche Routière – Routes durables 2019 rond het thema *“Terrassements, (sous-)fondations et traitement des sols” (grondwerken, (onder)funderingen en bodembehandeling)*).

SEMINARS

In 2018 organiseerde Fediex meerdere seminars:

- Op 26 oktober 2018 hield Fediex zijn jaarlijkse Technische dag Veiligheid met dit jaar als thema “Veiligheid – Analyse van de risico’s in groevecontext”. Het thema Milieu werd toegevoegd aan dit seminar zodat de deelnemers nieuwe inzichten konden verwerven en waarbij de synergieën tussen Veiligheid en Milieu aan bod konden komen. Dit seminar paste ook in

de verlenging van de feestelijkheden voor het 75-jarige bestaan van Fediex. Er waren 135 aanwezigen. De formule van de gezamenlijke seminars zal de komende jaren herhaald worden.

- Samen met de GBEE werd op 1 februari 2019 het jaarlijkse seminar “Explosieven, een innovatieve sector” georganiseerd. Hier namen bijna 200 mensen aan deel.

EEN SPECIALE UITZENDING VAN JARDIN EXTRAORDINAIRE: “GROEVE EN NATUUR”

Tanguy Dumortier realiseerde voor “Le Jardin Extraordinaire” ook een uitzonderlijke reportage “Quand la Nature fait Carrière”, die op 11 november 2018 werd vertoond voor een publiek van ruim 350.000 tv-kijkers. De reportage is nog altijd beschikbaar op de Auvio-site van de RTBF.

EEN STAND, BESCHIKBAAR VOOR DE LEDEN

Fediex beschikt over zijn stand op het Salon des Mandataires locaux, maar beschikt ook over een mobiele tentoonstelling over de producten van onze vroegere, huidige en toekomstige groeven en het gebruik daarvan.

De Fediexleden die dat wensen, kunnen beschikken over deze tentoonstelling. Ook onze partners kunnen er gebruik van maken. Ze bestaat uit 8 presentatiekasten voor de volgende producten:

Zand - Kleiprodukten (zachte steen) - Kalksteen & dolomiet - Hard gesteente - Siergesteente - Materialen uit het verleden - Materialen van de toekomst - Mineralen in het leven van alledag.

De diverse brochures die Fediex uitgeeft, zijn te raadplegen op de website www.fediex.be, onder tabblad "Publicaties".

**FÉDÉRATION DES INDUSTRIES EXTRACTIVES DE BELGIQUE
VERBOND VAN ONTGINNINGSBEDRIJVEN IN BELGIË**

Rue Edouard Belin, 7 | B-1435 Mont-Saint-Guibert | +32 (0)2 511 61 73 | info@fediex.be
www.fediex.be

